

С.В. Хлебас

Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, Київ

Гендерні особливості поширеності клінічних форм хронічного періодонтиту у пацієнтів стоматологічного профілю

Мета — вивчити гендерні особливості поширеності різних форм хронічного періодонтиту у пацієнтів стоматологічного профілю. **Об'єкт і методи дослідження.** У дослідження включено 542 пацієнти: 255 чоловіків та 287 жінок, яких розподілено на дві групи залежно від статі. **Діагноз клінічних форм хронічного періодонтиту** встановлювали на основі даних клінічного та рентгенологічного обстеження. **Результати.** Різні клінічні форми хронічного періодонтиту мали 185 (34, 13%) пацієнтів: 103 (40,39%) — чоловічої та 82 (28,57%) — жіночої статі. **Висновки.** У пацієнтів чоловічої статі виявлено достовірно вищу частоту різних форм хронічного періодонтиту порівняно з пацієнтами жіночої статі ($p=0,005$).

Ключові слова: хронічний періодонтит, поширеність, стать.

Вступ

Стан ротової порожнини має суттєвий вплив на здоров'я людини та якість її життя. Згідно з даними Центру медичної статистики Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України, у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України у 2017–2018 рр. серед оглянутих у порядку планової санації потребували санації 52,7% осіб. Питома вага ускладненого карієсу до всіх пролікованих зубів з приводу карієсу у закладах охорони здоров'я системи МОЗ України у 2017 р. становила 24,2%, у 2018 р. — 24,6%, у приватних закладах охорони здоров'я — 31,0 та 32,4% відповідно. Серед дорослого населення в середньому 25,3% зубів з ускладненим карієсом проліковано у державних закладах охорони здоров'я (відносно всіх пролікованих зубів). По регіонах найнижчий показник — у Сумській області (15,4%), найвищий — у Волинській (35,3%) (Вороненко Ю.В. та співавт., 2018).

Доступність високоточних методів діагностики, впровадження у практику сучасних високотехнологічних методик лікування із залученням наукових розробок на основі доказової медицини сприяли збільшенню в період 2008–2017 рр. у приватних лікувальних закладах стоматологічного профілю питомої ваги пролікованих зубів з ускладненим карієсом до всіх пролікованих зубів з 30,4 до 31,0% (Вороненко Ю.В. та співавт., 2018). Результати ендодонтичного лікування залежать від якості його проведення, що, у свою чергу, впливає не лише на стан зубощелепної системи, а й функціонування всіх органів та систем. На жаль, в силу багатьох причин не завжди можна досягти успіху при лікуванні інфекційно-запальних процесів у пульпі та періапикальних тканинах, які виникають внаслідок ускладнення карієсу. Вони є основною причиною ранньої втрати зубів, посідаючи 3-тє місце серед стоматологічних захворювань населення України (Борисова І.В., Черкашина С.В., 2010; Батіг В.М. та співавт., 2017). Значно знижує якість ендодонтичного втручання застосування лікарями старих методик з використанням застарілих інструментів та матеріалів, що значно підвищує ризик розвитку інфекційно-запальних процесів у періапикальній ділянці (Мазур І.П., Чайковський І.Г., 2014; Скібіцька О.О. та співавт., 2018). Ослаблення імунного бар'єру в результаті зміни метаболічних процесів у пацієнтів старшого віку також не кращим чином впливає на прогноз лікування, призводячи до видалення зубів (Йорданишвили А.К. і соавт., 2015). Пошук більш дієвих препаратів для деконтамінації та стерилізації системи корневих каналів для лікування хронічних деструктивних процесів у періапикальній ділянці продовжується (Rôças I.N., Siqueira J.F.Jr., 2011).

Щоб вибрати максимально ефективний метод лікування, потрібно знати, які з факторів впливають на перебіг захворювання.

Мета — визначити частоту різних форм хронічного періодонтиту у пацієнтів стоматологічного профілю залежно від статі.

Об'єкт і методи дослідження

У дослідження включено 542 пацієнти (середній вік — 35,30±8,31 року), яких обстежували на клінічній базі кафедри стоматології Інституту стоматології Національної медичної академії

післядипломної освіти імені П.Л. Шупика: 255 чоловіків (середній вік — 35,27±9,30 року) та 287 жінок (середній вік — 35,32±7,34 року).

При визначенні хронічних форм періодонтиту користувалися класифікацією І.Г. Лукомського. Діагноз встановлювали на основі даних клінічного та рентгенологічного обстеження. Клінічне обстеження проводили за загальноприйнятими методиками. Збирали дані анамнезу: скарги, перші прояви та перебіг захворювання, проведене лікування, застосовувані лікарські засоби. Особливу увагу приділяли гігієнічному догляду за порожниною рота, засобам, які застосовував пацієнт, регулярності проведення гігієнічних заходів. При об'єктивному дослідженні визначали вид прикусу, наявність каріозних порожнин, реставрацій, пломб та їх функціональну і анатомічну відповідність, колір зубів. Стан зубів та кісткової тканини навколо них досліджували за допомогою прицільної рентгенографії та комп'ютерної томографії. На рентгенівських знімках оцінювали стан кісткової тканини в періапикальній ділянці.

Статистичну обробку та аналіз даних проводили за допомогою статистичного пакета «IBM SPSS Statistics 20». Дані щодо віку пацієнтів представлено у вигляді середнього значення та стандартного відхилення ($M \pm SD$). Поширеність хронічних форм періодонтиту представлено в абсолютних показниках (n) та відсотках (%). Порівняння категоріальних характеристик проводили з використанням таблиць спряженості. Достовірність відмінностей між відсотковими частками двох вибірок оцінювали за допомогою критерію Фішера. Достовірною різницею вважали $p < 0,05$.

Результати та їх обговорення

пацієнтів Різні види хронічних форм періодонтиту мали 34, 13%: найчастіше — гранулематозний періодонтит (19,37%), найрідше — фіброзний періодонтит (5,17%). Поширеність гранулюючого періодонтиту була незначно вища, ніж хронічного фіброзного періодонтиту (5,90%) (рис. 1).

Хронічні форми періодонтиту мали 103 (40,39%) пацієнти чоловічої та 82 (28,57%) — жіночої статі ($p=0,005$) (рис. 2). Найчастіше відзначено гранулематозний періодонтит (27,06 та 12,54% у чоловіків та жінок відповідно), найрідше — фіброзний періодонтит (6,27 та 4,18% відповідно) (рис. 3). У чоловіків наявність гранулематозного періодонтиту була достовірно вищою ($p=0,041$). Частота хронічного гранулюючого та хронічного фіброзного періодонтиту у жінок була нижчою, однак достовірної різниці не виявлено ($p>0,05$). Частота різних форм хронічного періодонтиту відносно загальної кількості наявних періодонтитів представлена на рис. 4.

Висновки

У чоловіків частота хронічних форм періодонтиту становила 40,39% та була достовірно вищою ($p=0,005$) порівняно з жінками (28,57%), що може свідчити про те, що жінки відповідальніше ставляться до свого здоров'я. У пацієнтів чоловічої статі наявність гранулематозного періодонтиту достовірно вища ($p=0,041$). До-

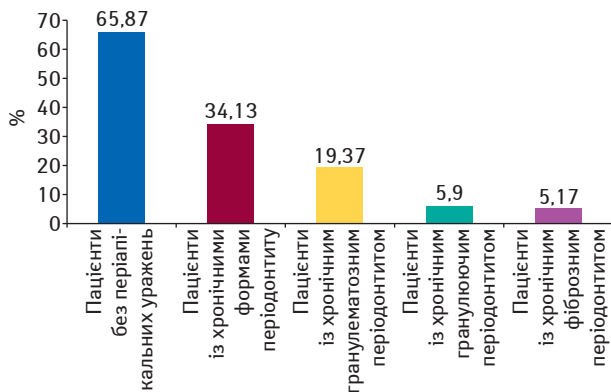

Рис. 1. Поширеність хронічного періодонтиту у пацієнтів стоматологічного профілю

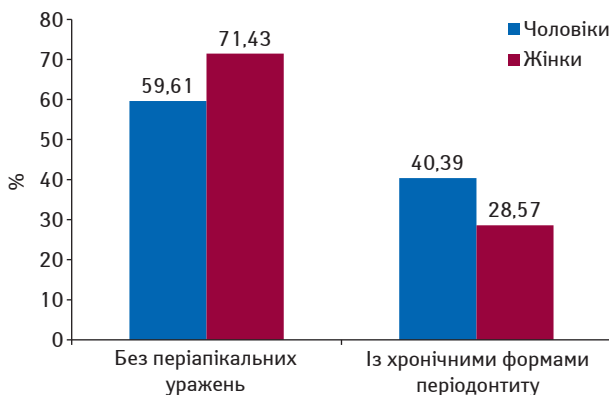

Рис. 2. Поширеність хронічних форм періодонтиту у пацієнтів стоматологічного профілю залежно від статі

стовірної різниці частоти хронічного гранулюючого та хронічного фіброзного періодонтиту залежно від статі не виявлено ($p > 0,05$).

Лікарі-стоматологи у своїй практиці повинні звертати більше уваги на профілактику виникнення та своєчасну діагностику хронічних форм періодонтиту, особливо хронічного гранулематозного періодонтиту, у пацієнтів чоловічої статі.

Список використаної літератури

Батіг В.М., Іваніцька О.В., Борисенко А.В., Линовицька О.В. (2017) Ефективність лікування хронічного періодонтиту з використанням депофорезу. Буков. мед. вісн., 21(1): 16–20.

Борисова И.В., Черкашина С.В. (2010) Результаты лечения деструктивных форм периодонтита с применением кальцийсодержащих материалов и профилактики осложнений в отдаленные сроки наблюдения. Совр. стоматол., 5: 18–21.

Вороненко Ю.В., Павленко О.В., Мазур І.П. (2018) Стоматологічна допомога в Україні: основні показники діяльності за 2008–2018 роки: Довідник. Поліум, Кропивницький, 212 с.

Иорданишвили А.К., Слугина А.Г., Балин Д.В., Сериков А.А. (2015) Возрастные особенности распространенности хронических периапикальных очагов одонтогенной инфекции у взрослых людей. Человек и его здоровье: Курский науч.-практ. вест., 2: 23–28.

Мазур І.П., Чайковський І.Г. (2014) Обґрунтування вибору методу тривимірної обтурації кореневих каналів в залежності від методу активації іригаційного розчину на етапі очистки і дезінфекції. Іннов. стоматол., 4: 42–48.

Скібіцька О.О., Хеннаві Д.Ф., Крупич М.О. (2018) Результати анонімного анкетування стоматологів України з розділу ендодонції. Совр. стоматол., 3(92): 22–25.

Rôças I.N., Siqueira J.F.Jr. (2011) *In vivo* antimicrobial effects of endodontic treatment procedures as assessed by molecular microbiologic techniques. J. Endod., 37(3): 304–310.

Гендерные особенности распространности клинических форм хронического периодонтита у пациентов стоматологического профиля

С.В. Хлебас

Резюме. *Цель* — изучить гендерные особенности распространности клинических форм хронического периодонтита у пациентов стоматологического профиля.

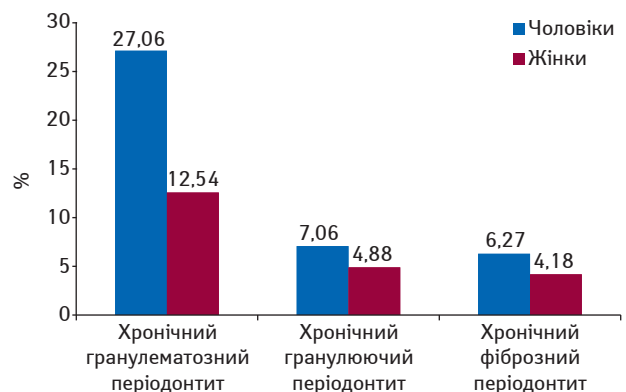

Рис. 3. Поширеність різних форм хронічного періодонтиту у пацієнтів стоматологічного профілю залежно від статі

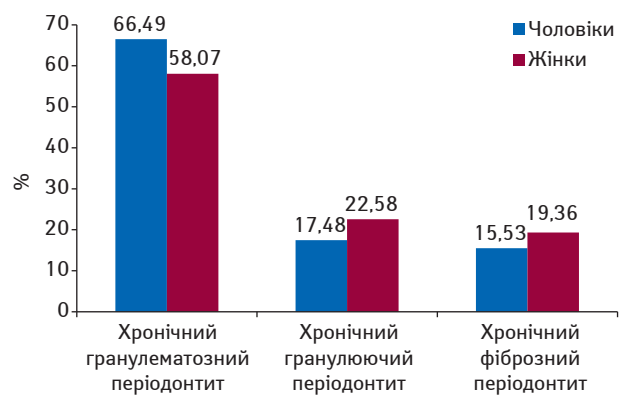

Рис. 4. Поширеність різних форм хронічного періодонтиту у пацієнтів стоматологічного профілю

логического профиля. *Объект и методы исследования.* В исследование включены 542 стоматологических пациента: 255 мужчин и 287 женщин, которых распределили на две группы в зависимости от пола. Диагноз клинических форм хронического периодонтита устанавливали на основе данных клинического и рентгенологического обследований. *Результаты.* Различные клинические формы хронического периодонтита выявлены у 185 (34,13%) пациентов: у 103 (40,39%) — мужского и 82 (28,57%) — женского пола. *Выводы.* У пациентов мужского пола хронические формы периодонтита выявлены достоверно чаще по сравнению с пациентами женского пола ($p = 0,005$).

Ключевые слова: хронический периодонтит, распространенность, пол.

Gender characteristics of the prevalence of clinical forms of chronic periodontitis in dental patients

S.V. Khlyebass

Summary. *The aim* — to study the gender characteristics of the prevalence of clinical forms of chronic periodontitis in dental patients. *Materials and methods.* The study included 542 dental patients: 255 men and 287 women. Surveyed were divided into two groups depending on gender. The diagnosis of clinical forms of chronic periodontitis was established on the basis of clinical and radiological examination. *Results.* 185 (34,13%) patients have various clinical forms of chronic periodontitis: 103 (40,39%) male and 82 (28,57%) female. *Conclusions.* In male patients, the presence of chronic forms of periodontitis was significantly more frequent compared with female ($p = 0,005$).

Key words: chronic periodontitis, prevalence, gender.

Адреса для листування:

Хлебас Світлана Василівна
04112, Київ, вул. Дорогожицька, 9
Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика,
відділення удосконалення молодших спеціалістів з медичною освітою
за фахом «Стоматологія»
E-mail: khlyebass@ukr.net

Одержано 21.01.2020